

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33602
Nom	Organització i direcció de centres
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	Facultat de Magisteri	1	Primer quadrimestre
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	Facultat de Magisteri	1	Primer quadrimestre
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	Facultat de Magisteri	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	2 - Procesos y contextos educativos	Formació Bàsica
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	1 - Procesos y contextos educativos	Formació Bàsica
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	2 - PROCESOS Y CONTEXTOS EDUCATIVOS	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
VALLE APARICIO, JOSE ELISEO	100 - Didàctica i Organització Escolar

RESUM

L'assignatura Organització i Direcció de Centres té caràcter de formació bàsica i se situa en el primer curs del Grau de Mestre / o en Educació Infantil i del Grau de Mestre / o en Educació Primària. Tant pel seu caràcter de formació bàsica com per la seva ubicació en el primer curs d'aquesta titulació, l'assignatura té un caràcter general introductori.

L'objectiu que es pretén aconseguir en aquesta, de forma transversal, és que les alumnes i els alumnes

siguin capaços de situar-se en una relació reflexiva sobre l'escola com a institució complexa i escenari privilegiat per a la construcció de la democràcia on els drets fonamentals han de ser desenvolupats i experimentats.

Sent els centres escolars el lloc de la màxima projecció creativa per part dels / de les docents, és també el més reglamentat, fonamentalment per part de l'Administració. En aquesta assignatura es plantejarà l'estudi de la direcció escolar, situada entre dues instàncies: docent i inspectora (supervisió administrativa), com l'orientació coherent de sentit que ha de tenir cada organització escolar, tenint en compte la institució a la qual pertany i la comunitat educativa que la conforma, però també es plantejarà com la figura i funcions que s'ocuparan de vetllar pel compliment de les regles corresponents.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Conèixer els fonaments de l'educació infantil i primària.

- Analitzar la pràctica docent i les condicions institucionals que l'emmarquen.
- Abordar i resoldre problemes de disciplina.
- Conèixer i abordar situacions escolars en contextos multiculturals i de coeducació.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació és canviant en funció de cada estudiant, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Valorar la importància de l'estabilitat i la regularitat en l'entorn escolar, els horaris i els estats d'ànim del professorat com a factors que contribueixen al procés harmònic i integral dels estudiants.

1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-

- Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Conèixer els fonaments de l'educació infantil i primària.
- Analitzar la pràctica docent i les condicions institucionals que l'emmarquen.
- Abordar i resoldre problemes de disciplina.
- Conèixer i abordar situacions escolars en contextos multiculturals i de coeducació.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació és canviant en funció de cada estudiant, grup i situació, i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Valorar la importància de l'estabilitat i la regularitat en l'entorn escolar, els horaris i els estats d'ànim del professorat com a factors que contribueixen al procés harmònic i integral dels estudiants.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Els resultats d'aprenentatge que s'espera derivin, en major o menor intensitat, de les situacions i activitats d'ensenyament que es dissenyaran atenent a les competències, els continguts, les característiques de l'alumnat i el context serien:

- **L'adquisició de les categories conceptuais bàsiques** que permetin realitzar anàlisis fonamentats de la pràctica i els processos organitzatius, la reglamentació bàsica dels centres d'Educació Infantil i d'Educació Primària, els diferents components que configuren el sistema educatiu i tot el sistema d'influències i tensions que generen els canvis legislatius (i, fonamentalment, els que afecten l'exercici de la feina docent), els diferents àmbits, nivells i instàncies de participació dels diferents agents educatius, diversos models de millora de la qualitat i equitat en els centres educatius, ...
- **L'adquisició dels sabers pràctics** que introdueixen o modifiquen les relacions entre el professorat, la cultura i l'alumnat, sabent situar-se en primera persona respecte a aquestes posicions a l'aula, al centre i a la comunitat educativa.
- **L'adquisició de la capacitat reflexiva** que els permeti formular un pensament constructiu sobre l'escola i la seva funció en el context social immediat, analitzant els processos educatius de cada centre des de la seva singularitat, situant les pràctiques docents en les condicions institucionals que emmarquen les organitzacions educatives, reconeixent els condicionants polítics i ideològics del sistema educatiu al nostre país com a fonament dels formats organitzatius vigents, separant les qüestions formals de les projeccions culturals dels actors socials que interactuen en els centres, reflexionant sobre el sentit dels documents institucionals a les escoles i el paper que exerceixen en l'organització i funcionament autònom dels centres, ...
- **La capacitat d'abordar situacions organitzatives** en claus multiculturals i coeducatives, així com diferents situacions amb orígens socioeconòmics plurals.
- **L'aprenentatge d'estratègies** per a l'orientació efectiva de la comunitat educativa i del centre escolar cap a les metes definides per aquests col·lectius, atenent a criteris d'equitat.
- **La reinterpretació de situacions d'ensenyament-aprenentatge de la seva pròpia història escolar**, plantejant alternatives a les mateixes basades en les competències i continguts d'aquesta guia.
- **La capacitat d'implicar-se en processos que afavoreixin el desenvolupament de la capacitat investigadora i la innovació** en els centres educatius, la base de la dinamització de processos col·laboratius i participatius tant per al seu desenvolupament professional com personal i social.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. L'ORGANITZACIÓ EDUCATIVA COM A CAMP D'ESTUDI I INVESTIGACIÓ

- Perspectives teòriques sobre l'organització dels centres educatius
- Diferents enfocaments sobre la qualitat en educació

2. MARC POLÍTIC EN L'ORGANITZACIÓ I DIRECCIÓ DE CENTRES DOCENTS

- El sistema educatiu i l'educació obligatòria: estructura i funcions
- Definició i característiques dels centres d'educació infantil i primària
- L'escola pública i privada. Tipologia de centres (CRAs, CAEs, CEE)
- Marc legislatiu: ROF, C-1978, LOECE, LODE, LOGSE, LOPEG, LOCE, LOE, LOMCE, LOMLOE
- Declaració de Drets Humans i de la Infància

- Les administracions educatives: competències i relació de les administracions educatives amb els centres docents. Les reformes educatives i les polítiques educatives.

3. ESCOLES DEMOCRÀTIQUES: LA GESTIÓ, LA COORDINACIÓ, LA PARTICIPACIÓ I LES CULTURES A LA VIDA QUOTIDIANA DELS CENTRES ESCOLARS

- Òrgans de govern i de coordinació docent. Els documents institucionals com a instruments de coordinació (PEC, PCC, PGA, RRI)
- La direcció com a orientació comunitària (pedagògica) i gestió de la participació, de la coordinació docent i de l'autonomia dels centres. La gestió econòmica, administrativa (de recursos humans i materials, d'espais i temps), curricular
- Models i estratègies de direcció d'institucions escolars.
- Mitjans i materials de treball a les aules d'educació infantil i primària
- Les cultures escolars i la micropolítica a l'escola. Les relacions, la comunicació, la presa de decisions i el tractament dels conflictes en els centres educatius
- Veus i participació de l'alumnat
- El context social dels centres i relació dels centres amb l'entorn social (famílies, serveis municipals, col·lectius de barri)
- Funcions i tasques del professorat. El professorat-tutor. Llibertat de càtedra, treball coordinat i control democràtic de la pràctica docent. Condicionants, contradiccions i conflictes en el treball docent. Formació i desenvolupament professional docent.
- Contextos escolars multiculturals: nous reptes per a les organitzacions escolars.

4. L'AVALUACIÓ I LA INNOVACIÓ EN EDUCACIÓ

- L'avaluació del sistema educatiu, dels centres escolars, del professorat i de l'alumnat
- Els centres com a unitat d'innovació. Projectes d'innovació en centres (estratègies d'atenció a la diversitat en escoles inclusives, projectes coeducatius de centre, comunitats d'aprenentatge, escoles democràtiques, agenda escolar XXI, projectes de mediació). Els centres educatius en contextos de projectes comunitaris. Experiències de bones pràctiques d'equips docents, de participació escolar, la col·laboració escola-entorn
- Les relacions entre les dimensions institucional i organitzativa: models i criteris de gestió de la qualitat
- La investigació-acció en educació

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

1. Activitats presencials (40% del temps total de dedicació)

- a) Classes teoricopràctiques: Classes presencials teoricopràctiques en què es treballaran els continguts de l'assignatura, es debaten i realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc.
- b) Treball en grup: La realització de treballs de grup té com a finalitat destacar la importància de l'aprenentatge cooperatiu i reforçar l'individual. La defensa d'aquests treballs podrà ser individual o col·lectiva, i es podrà fer front al grup complet en l'aula o en tutories i seminaris amb audiències reduïdes.
- c) Tutories individuals i / o col·lectives: Les tutories individuals i col·lectives hauran de servir com a mitjà per coordinar als estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent
- d) Activitats Complementàries: que s'organitzen durant les Setmanes d'Activitats Complementàries, s'aprofundirà en l'estudi d'algunes temàtiques de la matèria bé a través de conferències, tallers, seminaris ... Es valorarà l'assistència a les mateixes així com la realització dels treballs que el professorat estableixi en relació a elles

2. Activitats no presencials (60% del temps total de dedicació)

- a) Estudi i treball autònom: es plantejaran treballs, lectures, i accés i tractament d'informació individuals i altres de naturalesa cooperativa, tots ells orientats, supervisats i avaluats pels professors

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter formatiu i podrà analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu. De l'avaluació derivarà la qualificació final.

En aquest sentit, la qualificació intentarà ser reflex de l'aprenentatge individual, entès no només com l'adquisició de coneixements, sinó com un procés que té a veure fonamentalment amb canvis intel·lectuals i personals dels estudiants al trobar-se amb situacions noves que exigeixen desenvolupar noves capacitats de comprensió, raonament i de presa de decisions.

La informació per a evidenciar l'aprenentatge podria ser recollida, principalment, mitjançant:

- a) Seguiment periòdic del progrés dels estudiants, tant a l'aula com en tutories individuals i en grup
- b) Avaluació dels treballs encomanats, inclosos l'anàlisi i la valoració d'observacions sobre treballs elaborats per tercers
- c) Valoració de la participació individual i en grup, tant a l'aula com en les tasques que es realitzin fora d'ella
- d) Exercicis i / o proves orals i escrites

En tot cas, cada professor o professora de cada un dels grups d'Organització i Direcció de Centres, concretarà els criteris i instruments d'avaluació de forma més precisa a partir dels principis anteriorment enunciats.

D'acord amb el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València (Articles 6.6 i 6.7), les i els estudiants tenen dret en la segona convocatòria, a superar l'assignatura després de la realització d'una prova oral i/o escrita. En el programa de l'assignatura cada professora i cada professor ha de deixar clar quines són les activitats d'avaluació continua recuperables i quines no. En qualsevol cas, les activitats no recuperables no poden superar el 50% de la qualificació final.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- La profesora o profesor de cada grupo de alumnas y alumnos concretará la selección bibliográfica básica propia de dicho grupo, teniendo en cuenta el listado de la bibliografía complementaria.

Complementàries

- AGUILAR HERNÁNDEZ, L (2006): Todo sea por la calidad. Tramar el cambio en la educación. Valencia. Germania.
- AINSCOW, M. (2000) Guía para la evaluación y mejora de la educación inclusiva (Index for inclusion). Desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros educativos (Material para Primaria y Secundaria) . Descargable en : http://inclusion.udea.edu.co/documentos_links/Guia%20e%20indicadores%20Inclusiva_UNESCO.pdf
- ANTÚNEZ, S. Y GAIRÍN, J. (1998): La organización escolar. Práctica y fundamentos. Barcelona: Graó.
- APPLE, M.W. Y BEANE, J.A. (1997): Escuelas democráticas. Madrid. Morata.
- BALL, S.J. (1989): La micropolítica de la escuela. Hacia una teoría de la organización escolar. Barcelona, Paidós / MEC.
- BELTRÁN LLAVADOR, F. (2010): Organización de instituciones socioeducativas: imposibilidad y desórdenes. Valencia. Reproexpres.
- BELTRÁN LLAVADOR, F. Y SAN MARTÍN A(2002): Diseñar La coherencia escolar. Madrid, Morata.
- BOOTH, T, AINSCOW, M y KINGSTON, D. (2006). Index para la Inclusión. Desarrollo del juego, el aprendizaje y la participación en Educación Infantil. Bristol, CSIE. Descargable en: <http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index%20EY%20Spanish.pdf>
- CARDA, Rosa M. y LARROSA, Faustino (2007). La organización del centro educativo. Manual para maestros. Alicante, Editorial Club Universitario

- FULLAN, M. y HARGREAVES, A (1998): ¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela? Sevilla. Publicaciones del MCEP
- GÓMEZ LLORENTE, L (2000): Educación Pública. Madrid. Morata.
- HERNANDEZ, Graciela y JARAMILLO, Concepción (2004): Tratar los conflictos en la escuela sin violencia. Cuadernos de educación no sexista nº 14. Madrid, Instituto de la Mujer
- **LEGISLACIÓN DIVERSA**
- MARTÍN RODRÍGUEZ, E. (coord.): Desarrollo de las instituciones educativas. Madrid, UNED 2002
- MARTINEZ BONAFAE, Angels (2002). Vivir la democracia en la escuela: herramientas para intervenir en el aula y en el centro. Sevilla. MCEP (También en Ed. Graó. 1999. Viure la democràcia a l'escola).
- SANTOS GUERRA, M.A. (2009): Escuelas para la democracia. Cultura, organización y dirección de instituciones educativas. Ed.Wolters Kluwer.
- SANTOS GUERRA, M.A. (2001): La escuela que aprende. Madrid. Morata.
- SIDORKIN, A. M. (2007): Las relaciones educativas. Educación impura, escuelas desescolarizadas y diálogo con el mal. Barcelona. Octaedro.
- TONUCCI, F. (2003). Cuando los niños dicen ¡basta!. Madrid. Fundación Germán Sánchez Ruipérez (También en Ed. Graó. 2004. Quan els infants diuen prou!). O bien, TONUCCI, F. (1997). La ciudad de los niños: un modo nuevo de pensar la ciudad. Madrid. Fundación Germán Sánchez Ruipérez
- TORRES, J. (2001). Educación en tiempos de neoliberalismo. Madrid. Morata
- VIÑAO, A. (2002). Sistemas educativos, culturas escolares y reformas. Madrid. Morata.
- WOODS. P. et al.: La reestructuración de las escuelas. Madrid, Akal 2004
- VALLE APARICIO, J.E y BELDA IBÁÑEZ, J.F. (Eds). (2013): Construyendo la democracia desde la escuela. Organización y gestión del cambio. Barcelona. Revista Anthropos, nº 238. Editorial Siglo XXI.